

Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut piiarnissaannik malittarisassat – Aatsitassarsiorfinni sulineq

Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut piiarneranni sulineq pillugu nalunaarutissatut missiliuut

Tunuliaqutaa

Aatsitassarsiorfinni isumannaatsuunissaq peqqissuunissarlu pillugit ILO-mi isumaqatigiissutip 176-ip atuutilersinnissaanut atortussiassat aatsitassanit pisut piiarneranni sulineq pillugu nalunaarutissatut missiliummi malittarisassat atorneqarsinnaanissaat anguniarneqarpoq.

Aamma nunap qaavani iluanilu piiannermi sulisut isumannaatsuunissaasa peqqissunissaasalu pitsaanerulersinnissaat pillugu minnerpaaffissatut piumasaqaatit pillugit EU’p najoqqutassiaani 92/104/EØF-imi piumasaqaatit immikkoortortalersukkat tunngavigineqarput. ILO-mi isumaqatigiissummi 176-imi piumasaqaatit tamanut tunngasuunerusut naammassineqarnissaannut EU-mi najoqqutassiami taaneqartut atorneqarsinnaasutut nalilerneqarput. Taamaakkaluartoq aalajangersakkani ataasiakkaanni ILO-mi isumaqatigiissummi 176-imi taaneqartut kisimik tunngavigineqarput.

Kalaallit Nunaanni sullivinni avatangiisit pillugit malittarisassatut missiliuutini nutaani danskit tamatumani malittarisassa at nalinginnaasumik tunngavigineqartussaagaluarput. Kisianni Danmarkimi nunap *qaavani* atortussiassat aatsitassanit pisut EU-p najoqqutissiaanik tunngavillit piiarneqarneranni sulineq pillugu malittarisassat kisimik pigineqarput. Danmarkimi nunap iluani aatsitassarsiorfeqanngilaq, nunalli iluani aatsitassarsiorfiit pineqartillugit EU’p malittarisassiaasa malinnissaat immikkut akuersissutaasimavoq.

Tamanna tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni tamanut tunngatillugu iluarsissuteqarnermi sullivinni avatangiisinut piumasaqaatit nalinginnaanerusut assersuutigalugu teknikkikkut ikiuutitut atortulersuinissamik malittarisassat nalinginnaasut aamma teknikkikkut atortut atornissaannut malittarisassat pigineqarnissaat anguniarneqarpoq. Kalaallit Nunaanni sullivinni avatangiisit pillugit inatsisinut nalinginnaasunut tunngatillugu nutaanik malittarisassaartoqanngippat – imaluunniit tamatumunnga siunnersuuteqartoqanngippat – aatsitassarsiorfinni sulinermut malittarisassatut immikkut ittutut siunnersuutini malittarisassanik aalajangersaasoqarpoq.

Tamanut tunngatillugu malittarisassat

Aatsitassarsiorneq katitikkaniq suliaqarfiuvoq sanaartorfittulli sullivinni avatangiisit immikkoortuisa amerlanersaat attuumassuteqarfigalugit tamatumani

ilanngullugit suliap ingerlannera, sulliviup aaqqissuussaanera, teknikkikkut atortut stoffillu atortussiallu.

Nalunaarutissatut nutaassatut siunnersuummi makkununga piumasaqaatit nutaat eqqornerusullu ilaapput:

- Pilersaarusiorneq aamma sulliviit nalilersornerannut APV-mut immikkut piumasaqaatit.
- Misissuineq sillimaniarnikkullu suliat aamma nunap iluata nakkutigineqarnera.
- Aatsitassarsiorfimmi sulisitsisut arlariit suleqatigiinnerat.
- Suliamik ingerlassineq aamma nakkutillineq, sungiusaaneq ilitersuinerlu.
- Sulliviup aaqqissuunnera.
- Teknikkikkut atortut ikiuutit: innaallagissamoortut, nunap iluatigut il.il. assartuutit.
- Assaanermi qillerinermilu isumannaallisaaneq, nakkartoqartarnerisigut nakkaattoortarnikkullu ajoqusernerit il.il.
- Silaannarissaatit, ilanngullugit gassimut pujoralannullu aamma qaartoornaveersaartitsissutit.
- Qimaaffissat, ajornartoormi aniffissat, ikiueqqaarneq sillimaniarnerlu.
- Ajutoornernik nalunaarutiginnittarneq, ilanngullugit ajutoornerit ajutoorutaasinnaasullu.
- Peqqissutsimik misissuinerit aamma ajoquserunik nalunaarsuineq.

Aatsitassarsiorfioreersut piumasaqaatinik qaqugu malinnilernissaannik ikaarsaariarnermi aalajangersakkanik sulit atuutilersitsisoqanngilaq. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni Sullisivinni Avatangaasinut Siunnersuisoqatigiit kajumissaarneqarput ikaarsaariarnermi aalajangersagaliortoqarnissaanik pisariaqartitsisoqarnerisigut taamaattoqassappalu taakkua qanoq oqaasertalersornissaat isumaliutigeqqullugu.

Malittarisassat

Atuuffissaat

Nunap qaavani sulineq malittarisassiuunneqarpoq taamatullu suliat sulisitsisumit suliarineqartussaannigitsut.

Aatsitassat atortussiassanit pisut piiarnissaat malittarisassiuunneqarpoq. Piaaneq qanoq paasineqassanersoq EU’p najoqqutassiaani 92/104/EØF-imi imaluunniit ILO-mi isumaqatigiissummi 176-imi nassuiarneqanngilaq. Piaaneq nalunaarummi nassuiaativimmik nassuiarneqarnissaa pissusissamisoorsorineqanngillaq tamannami erseqqissaavigineqaralarpat EU’p najoqqutassiaa nunallu tamalaat isumaqatigiissutaat eqqarsaatigalugit nalunaarummi malittarisassat atuuffiat annikillisinneqaratarsinnaammat. Taamaattumik § 1, imm. 1-imi atuuffimmut aalajangersakkap taaneqartup EU’p najoqqutassiaani nunallu tamalaat isumaqatigiissutaanni piaanerup nassuiarneqarnera assigaa.

Piaaneq imatut paasineqassaaq, tassalu aatsitassanik atortussianit pisunik qalluineq, qillerineq assigissaanilluunniit pineq taakkua immikkoorutaasa

iluaqutigineqarnissaat siunertaralugu. Aatsitassat atorussianit pisut kissaatigineqartutut atorineqalersinnagit qallukkat qillikkalluunniit imaluunniit aatsitassat allat atorussianit pisut amerlanertigut suliareqqaarneqartariaqartassapput. Siorartarfimmi sioqqanik ujaraaqqanillu qalluineq piiannerussaaq, kisiannili siorartarfimmit sinneruttunik sanaartorfimmi assersuutigalugu nipiliornernut assiaqutsiinnermut atuineq piiannerussanani.

Sullivinnik naliliisarneq

Kalaallit Nunaanni sullivinnik naliliisarneq pillugu nalunaarummi nr. 1168, 8. oktober 2007-meersumi sullivinnik naliliisarneq pillugu kalaallit aalajangersagaliaat nalinginnaasut eqqarsaatigalugit sullivinnik naliliisarneq pillugu aalajangersakkat taakkununga tapertaapput erseqqissaataallutillu.

Nalunaarut malillugu aatsitassarsiorfimmi sulisitsisoq sullivimmik immikkut ittumik allakkatigut naliliisussaatitaavoq. Pingaartumik piginnittutut, kisianni aamma atuisoq naliliisussaatitaasinnaavoq aatsitassarsiorfik atuisumut tunniunneqarsimappat, attartortitaappat allatulluunniit atuisut arlaannut tunniunneqarsimappat.

Sulisitsisut arlariit suleqatigiinnerat

Kalaallit Nunaanni sullivinni avatangiisit pillugit inatsimmi § 15-imi taaneqartutut suliffimmi ataatsimi sulisitsisut arlariit sulisitsisuutillugit suleqatigiinnissaq pillugu malittarisassani tamanna erseqqissarneqarpoq annertusarniarneqarlunilu.

Suliat ingerlannerat – misissuinerit sillimanissarlu pillugu suliaqarneq
Misissuinerit, sillimanissat aatsitassarsiorfiullu nakkutiginissaa pillugu malittarisassat piumasaqaatitaqarput.

Nakkutilliineq attaveqaqatigiinnerlu

Malittarisassani piumasaqaataavoq sulisut ataveqaqatigiinnerlu nakkutilliivigineqassasut. Sulisut taakkualu sukkulluunniit sumiinnerat nakkutigeqqissaarneqassasut malittarisassaqarnikkut qulakkeerneqassaaq. Kalaallit Nunaanni sullivinni avatangiisit pillugit inatsimmi tamanna pingaartumik § 12-kkut tapertalerneqarpoq.

Sungiusaaneq ilitersuinerlu

Kalaallit Nunaanni sullivinni avatangiisit pillugit inatsimmi § 13, imm. 2-mi 3-milu sungiusaaneq ilitersuinerlu pillugit piumasaqaatinut malittarisassat nalinginnaasut tapertalerneqarput.

Inunnut illersuutit

Kalaallit Nunaanni sulianik ingerlassineq pillugu nalunaarummi nr. 395, 24. juni 1986-imeersumi § 8-mi inunnut illersuutit atornissaannut piumasaqaatit nalinginnaasut malittarisassatigut tapertalerneqarput.

Suliffiup sumiiffia sullivillu

Kalaallit Nunaanni sulliviup aaqqissuunnera pillugu nalunaarummi nr. 399, 24. juni 1986-imeersumi sulliviup aaqqissuunissaanut piumasaqaatit nalinginnaasut malittarisassakkut ilassuserneqarput annertusarneqarlutillu.

Ilaatigut piumasaqaaserneqarput aqquserngit, sulliviup aaqqissuunnera qullilersugaanerlu.

Teknikkikkut atortut ikiuutit aamma atortut innaallagissamoortut

Aaqqissuussinissamut aamma teknikkikkut atortut ikiuutit atornissaannut malittarisassat nutaat pillugit missiliummi ilaatigut taaneqartut teknikkikkut atortut ikiuutit aamma atortut innaallagissamoortut pillugit piumasaqaatit nalinginnaasut malittarisassakkut ilassuserneqarput erseqqissaavigneqarlutillu.

Aaqqissuussinissamut aamma teknikkikkut atortut ikiuutit atornissaannut malittarisassat nutaat pillugit missiliummi ILO-mi isumaqatigiissutip 176-ip atuutilersinnissaanut pisariaqartunik aalajangersagartaqarput.

Assaaneq qillerinerlu il.il.

Nunap sisoorneri naatsorsuutaanngitsut navianartullu aamma assaavinni nakkaattoortarnerit pinaveersaartinnissaasa qulakkeernissannut malittarisassat peqataassapput.

Aamma qillerinerit pillugit malittarisassat immikkut ittut kiisalu atortut alaatsinaassutit, atortut ungasianit aqunneqartartut kalerrisaarutillu periarfissaanissaat malittarisassiuunneqarput.

Nakkartoqartarnej nakkaattoortarnerlu il.il.

Nakkartoqartarnej nakkaattoortarnerlu akiorniarlugit sillimanissaq malittarisassatigut piumasaqaaserneqarput.

Silaannarissarfii, gassi pujoralaallu – Nunap iluani silaannarissarfii

Gassinit pujoralannilluunniit peqqigunnaarsitsisinnaasunit qaartoorsinnaasunillu sulisut navialisinneqannginnissaasa qulakkeernissannut malittarisassat peqataassapput. Malittarisassani pineqarput anersaartorneq eqqarsaatigalugu sulisut gassinit pujoralannillu navialisinneqannginnissaat aamma gassip pujoralaallu qaartoornermut/ikuallannermut pissutaannginnissaat.

Qaartarut aamma qaartartunut ikittaatit

Malittarisassani pineqarput paartartut taakkualu ikittaataasa toqqortarinissaannut, angallanissaannut atornissaannullu piumasaqaatit.

Ikuallassinnaaneq, qimaaffissat aamma ikiueqqaarneq il.il.

Malittarisassani pineqarput piumasaqaatit immikkut ittut qimaafissanut, ajornartoornermi aniffissanut, qimaannermi annaassiniarnermilu atortunut, ikiueqqaarnermut sillimaniarnermullu.

Ajutoornernik nalunaarutiginnittarneq

Malittarisassani piumasaqaatigineqarpoq siunnersuummi § 3 malillugu sullivimmik naliliinissami immikkut ittumi suliaqartup ajutoornerit annertuumik kingunillit kinguneqarsinnaasulluunniit nalunaarutigisassagai.

Peqqissutsimik misissuinerit aamma ajoqusertunik nalunaarsuineq –

Malittarisassat peqataassapput sulisut peqqigunnaarsitsissutaasinnaasunit sunnerneqarsinnaasutut nalilernerqartut misissortinnissaannut imaluunniit pisariaqarpat arlaleriarlutik peqqissutsimut misissortittarnissaannut.

Malittarisassanissaaq piumasaqaatigineqarpoq sulisut peqqigunnaarsitsissutaasinnaasunit sunnerneqarsimasut nalunaarsorneqartassasut.